

SICURI PER SCELTA - SIGURI PRIN ALEGERE

Muoversi. Con intelligenza

CON LA SICUREZZA
**NE FARÒ
DI STRADA**

**CU SIGURANTA VOI AJUNGE
DEPARTE**

11/12 ANI

progetto promosso da

con il patrocinio di

Ministero dell'Istruzione e del Merito

Ufficio Scolastico Regionale per il Piemonte
Ufficio VI - Ambito Territoriale di Cuneo

in collaborazione con

CU SIGURANȚA VOI AJUNGE DEPARTE - 11/12 ANI

PROIECTUL

SISTEMUL DE TRANSPORTURI. MOBILITATEA SUSTENABILĂ (pag.5 din mini-book)

UNELE DATE SEMNIFICATIVE DE PE TERITORIUL ZONEI CUNEO (pag.8 din mini-book)

CE PĂRERE AI? COMPARĂ PĂRERILE PERSONALE (pag. 11 din mini-book)

CÂT ȘTII? CUVINTELE SIGURANȚEI (pag. 11/12 din mini-book)

“A SE SIMȚI SIGUR” (pag. 11/12 din mini-book)

MOVERSE CON INTELIGENCIA (pag. 17 din mini-book)

ALEGERI CONȘTIENȚE (pag. 19 din mini-book)

PROIECTUL

De la orașele mari la localitățile mici, rutina fiecăruia dintre noi este alcătuită din deplasări, că este vorba de spațiul urban sau cel extraurban pentru a ajunge la școală, la muncă sau pentru întoarcerea acasă. O rutină alcătuită din reguli indispensabile pentru deplasarea în siguranță, dar și din obiceiuri și mici neatenții care pot să ne facă să uităm importanța prudenței și a regulilor.

Pentru acest motiv s-a născut proiectul „**Sicuri prin Alegere. Mișcă-te. Cu inteligență**” (“**Sicuri per Sclta. Muoversi. Con intelligenza**”), o inițiativă dedicată **educației siguranței rutiere și mobilității sustenabile** care are ca obiective sensibilizarea tuturor celor care folosesc strada în ceea ce privește respectarea normelor și promovarea unei corecte percepții a riscului.

Scopul mini-book-ului este întocmai acela de a activa gândirea, dialogul și confruntarea prin împărtășirea unor informații importante.

Crescând, pentru fete și băieți crește nevoia de autonomie în deplasări urbane și de lungă distanță. Noi interese și noi întrebări permit înțelegerea comportamentelor rutiere și orientarea spre alegeri conștiente.

Pe stradă există tendința de a supraevalua propriile capacități de control ale situațiilor subestimând riscurile tipice ale circulației rutiere; obișnuința și excesiva siguranță de sine devin un teren fertil pentru a comite greșeli.

Gândirea, confruntarea cu prietenii sau cu adulții de referință oferă stimuli și oportunități pentru a măsura propriile așteptări și pentru a depăși convingeri false, stereotipuri, informații alterate.

Nevoia de a experimenta noi forme de deplasare împreună cu grupul de prieteni devine o ocazie de a practica comportamente adecvate de autotutelă.

Pentru fetele și băieții de 11/12 ani este importantă confruntarea sub formă de dialog cu familia: în acest sens sunt propuse în continuare anumite fragmente din mini/book.

SISTEMUL DE TRASPORTURI. MOBILITATEA SUSTENABILĂ (pag. 5 din mini-book)

Societatea și economia actuale determină deplasarea foarte frecventă a mărfurilor și a persoanelor, majoritatea acestora se deplasează zilnic pe stradă cu propria mașină.

Unele studii evidențiază că, în Europa, mijloacele de transport în complexul lor (pasageri și mărfuri, pe uscat, pe cale aeriană, pe apă) reprezintă al doilea factor dintre cele mai poluante pentru atmosferă.

Un sistem de transporturi modern este eficient atunci când satisface aceste nevoi:

- **rapiditatea** cu care mărfurile și persoanele ajung la propria destinație
- **costul** acestor deplasări
- **sustenabilitatea ambientală** mereu măsurată în termeni de poluare și consum de resurse ambientale.

FACTORES PROBLEMÁTICOS	SOLUCIONES	PERSONAS
contaminación acústica contaminación atmosférica emisión de gas serra congestión del tráfico accidentes	innovación tecnológica comportamientos de las personas	elecciones conscientes en los traslados

Mobilitatea sustenabilă este un sistem de deplasare organizat în așa fel încât mărfurile și persoanele să poată să fie mutate dintr-un loc într-altul, atât în timpul rutinii zilnice cât și în timpul deplasărilor pe distanțe lungi, fără a avea o pondere excesivă asupra altor sisteme sociale, în special cel ambiental, asupra sănătății ființelor, asupra economiei.

UNELE DATE SEMNIFICATIVE DE PE TERITORIUL ZONEI CUNEO

Sursa: *I Quaderni della Fondazione CRC, Q47 Direzione Futuro. Soluzioni territoriali di mobilità sostenibile, Settembre 2024* <https://fondazionecrc.it/documenti/quaderno-47/>

Județul Cuneo se întinde pe o suprafață de mai mult de 6.900 Km², o suprafață care rezultă a patra în Italia și prima în Piemont. Din punct de vedere a numărului de locuitori este al doilea județ din Piemont, cu o densitate de 84 de locuitori pe Km² (media italiană este de 195 de locuitori pe Km²).

Teritoriul rezultă alcătuit din 51% munți, 27% dealuri, 23% câmpie.

Mai mult de 50% din populație se concentrează în Văile Stura, între Borgo San Dalmazzo, Cuneo, Bra, Alba.

Teritoriul zonei Cuneo este traversat de o rețea densă de străzi, foarte diferite între ele, cu o lungime complexivă de circa **11.000 Km**, cea mai extinsă din Piemont.

Cât se deplasează persoanele? În județul Cuneo, într-o zi a săptămânii, circa 450.000 de persoane se deplasează cel puțin o dată pe stradă: teritoriul nostru rezultă a fi un pol important de mobilitate poziționându-se, cu aproape un milion de deplasări pe zi, pe locul al doilea între județele piemonteze.

Cum se deplasează? Deplasările zilnice sunt legate de nevoile familiare (48%), de studiu și de muncă (33%), de timpul liber (19%). 70% din deplasări au loc pe teritoriul propriei primării. Pentru călătoria de dus și întors, persoanele care trăiesc pe teritoriul zonei Cuneo aleg în mod principal aceste modalități: 63% din deplasările totale ale rezidenților în județul Cuneo au loc cu mașina privată, în timp ce 2% cu motocicletă; 33% au loc în mod activ, din care 30% pe jos și 3% pe bicicletă; 2% din deplasările totale este acoperit de transportul public local.

În ultimii 10 ani, în județul nostru s-a înregistrat o creștere de 11% a mașinilor și de 27% a motocicletelor.

Aceste date subliniază o creștere a traficului motorizat și evidențiază și consumul de sol necesar pentru circa 80% din timpul de viață a vehiculului, adică timpul în care rămâne parcat. Chiar dacă pe întreg teritoriul o deplasare din două are loc pe distanțe mai mici de cinci km, doar 3% din deplasările zilnice au loc pe bicicletă, 30% pe jos.

Din punct de vedere al accidentelor, în cursul anului 2022 în județul Cuneo s-au înregistrat 1136 accidente stradale cu leziuni asupra persoanelor, cu 43 de decese și 1590 de răniți, deci o medie de trei accidente stradale pe zi, cu un total de patru persoane rănite zilnic.

Este oportun să se amintească de un accident stradal în care rămân rănite sau mor persoane, în afară de daunele morale

și marea suferință procurată, reprezintă și o daună socială pentru cei care nu sunt implicați direct: în 2022 costul total al accidentelor stradale în județul Cuneo a fost de circa 164 de milioane de euro, circa 280 de euro pentru fiecare locuitor.

CE PĂRERE AI? COMPARĂ PĂRERILE PERSONALE (pag. 11 din mini-book)

3a) După părerea ta, cât de <u>periculoase</u> sunt următoarele situații?			
a) deplasarea cu motocicletă fără cască	1	2	3
b) deplasarea pe bicicletă fără cască	1	2	3
c) deplasarea cu mașina fără utilizarea centurilor de siguranță	1	2	3
d) mersul pe jos pe trotuar folosind smartphone-ul	1	2	3
e) traversarea străzii pe jos pe trecerea de pietoni folosind smartphone-ul	1	2	3
f) traversarea străzii pe jos în afara trecerii de pietoni folosind smartphone-ul	1	2	3
g) deplasarea pe timpul nopții cu bicicleta fără elemente de mare vizibilitate	1	2	3

CÂT ȘTII? - CUVINTELE SIGURANȚEI (pag. 11/12 din mini-book)

Pentru a obține o deplină conștientizare despre siguranța și sustenabilitatea ambientală este important să fie clară semnificația cuvintelor: te-ai mai întrebat ce înseamnă cuvântul “siguranță”?

Definiția siguranței

Derivă din latinescul “sine cura”, care semnifică “fără preocupări”. Pe baza enciclopediei Treccani este condiția care face și ne face să ne simțim în afara pericolelor sau care dă posibilitatea de a preveni, elimina sau a face mai puțin grave daunele, riscurile, dificultățile, situațiile neplăcute și similare.

Pentru a defini conceptele referitoare la siguranță, la nivel internațional se utilizează termenele de safety, security, emergency.

Și dacă “siguranța” nu funcționează? Trebuie să gestionăm consecințele...

SAFETY	SECURITY	EMERGENCY
Se ocupă în mod special de sănătate și siguranță în ambientele de viață, pentru a proteja persoana de pericole cazuale provocate de forțe naturale sau de greșeli umane, care pot să cauzeze daune fizice, morale, spirituale cât și daune indirecte (cauzate de o situație care ar putea să nu pară periculoasă)	Se ocupă de prevenire prin măsuri infrastructurale, formative și informative pentru conștientizarea riscului și pentru a evita pericolul cauzat de terți rău intenționați	în ceea ce privește protecția și limitarea pericolului în cazul în care safety și security nu au fost adecvate survenirii de situații excepțional de grave
riscul se identifică, se măsoară, se prevede de experți care definesc reguli și propuneri de training	ține cont de concepțiile subiective și sociale ale riscului și ale siguranței, protejând de condiționări și influențe locale și externe	situațiile de emergency sunt abordate și gestionate de poliție, pompieri, urgență, protecția civilă

Exercițiul 7 – Cauzele unui accident, după părerea mea

După părerea ta, a avea un accident, depinde de...?

a) ghinion/destin	1	2	3
b) neatenție/grabă	1	2	3
c) puțin respect față de reguli în general	1	2	3
d) prea mult trafic	1	2	3
e) dorința de a risca pentru a se distra	1	2	3
f) viteză	1	2	3
g) altceva (specificați)	1	2	3
h) altceva (specificați)	1	2	3

Informații suplimentare

Subestimarea dificultăților și a riscurilor stradale, supraevaluarea propriilor capacități de control (gândul că “oricum mie nu mi se va întâmpla”) împreună cu graba și neatenția constituie principalele cauze comportamentale ale accidentelor pe stradă.

Statisticile semnalează că în Europa circa jumătate din persoanele decedate din cauza accidentelor stradale este reprezentată de pietoni, bicicliști, motocicliști; accidentele care implică acest tip de utilizatori vulnerabili sunt numeric mai puțin importanți, însă aduc consecințe grave mai ales pentru pietoni care sunt mai puțin protejați. Copiii, copiii sub 15 ani și persoanele în vârstă de peste 65 de ani sunt considerați categorii cu risc major.

Chiar dacă un accident stradal nu este niciodată previzibil, statisticile ne indică că 40% dintre accidentele mortale au loc pe distanțe scurte, mai puțin de 3 km, mai ales în centrele locuite: vulnerabilitatea copiilor se mărește chiar pe distanțele scurte, din cauza unei subestimări a pericolului stradal din partea adulților: «...a merge “de aici acolo”, oricum este aproape...».

Cu un preadolescent rezultă importantă reflecția atât asupra faptului că un accident este mereu determinat de o serie de factori cât și promovarea conceptului “ce pot face eu pentru siguranța mea și a celorlate persoane care utilizează strada”, într-o perspectivă de responsabilitate solidară și participată.

De știut - - Este destul de dificilă definirea termenului “neatenție”, pentru a simplifica se poate spune că o persoană este “neatență” în momentul în care focalizează atenția sa pe prea mulți stimuli în același timp. Când ne deplasăm pe stradă, folosirea improprie a celularului constituie unul din principalii factori de neatenție.

De exemplu, studiile evidențiază că folosirea telefoanelor (și a dispozitivelor hands-free) presupune neatenții de tip vizual, auditiv, cognitiv și, asupra unui vehicul, pune în pericol șoferul mai mult decât atunci când vorbește cu pasagerii sau ascultă radioul. Potrivit experților, folosirea celularului în timpul condusului ar mări de patru ori probabilitatea accidentului față de nefolosirea acestuia, pentru că se folosesc mai multe secunde pentru a:

pecepe pericolul → reacția de a-l evita → oprirea pericolului
timul de reacție / spațiul de reacție / spațiul de frână

Nu întâmplător art. 173 din Codul Străzii interzice șoferului folosirea smartphone-ului, laptop-ului, notebook-ului, tabletei. Se poate folosi un sistem difuzor (de exemplu, bluetooth cu comenzi vocale), sau căști la o singură ureche.

Diferența dintre pericol și risc: acești doi termeni câteodată sunt folosiți ca sinonime, însă nu sunt. Testo Unico (Decreto Legislativo n. 81/2008) pentru siguranță îi definește în următorul mod:

pericol (danger)	proprietate sau calitate inerentă a unui determinat factor care are potențialul de a cauza daune
Risc (risk/hazard)	probabilitatea de a atinge nivelul de potențial de daună în condiții de angajare sau expunere la un determinat factor sau agent sau la combinația dintre acestea

“A SE SIMȚI SIGUR” (pag. 15 din mini-book)

DISPOZITIVE DE SIGURANȚĂ ACTIVĂ	DISPOZITIVE DE SIGURANȚĂ PASIVĂ
sunt dispozitive care ajută la <u>prevenirea sau evitarea</u> unui accident.	sunt dispozitive care, <u>după ce a avut loc un accident, contribuie la limitarea daunelor.</u>
De exemplu: ABS (sistem de antiblocaj al frânelor) ESP (sistem de control al stabilității vehiculului) ADAS (Advanced Driver Assistance System – sistem avansat de asistență pentru condus).	De exemplu: centurile de siguranță air bag

Informații suplimentare

Numărul și calitatea dispozitivelor de siguranță pasivă pot să inducă senzația de a “se simți mai sigur”, însă aceștia nu au influență asupra probabilității producerii unui accident. Excesiva încredere în dispozitivele de siguranță ale vehiculului sau în îndemânarea șoferului nu pot înlocui atenția pasagerului față de propriile comportamente.

Curiozități

În mașinile cu un singur loc de la Formula 1, fiecare scaun este adaptat după măsura corpului pilotului.

Fiecare minim detaliu este îngrijit, ca și cum scaunul ar fi o a doua haină, după echipament.

Și pentru mașinile noastre, inovațiile tehnologice continue permit îmbunătățirea atât a confortului scaunelor cât și a sistemelor de reținere care ne protejează: în caz de tamponare sau lovire, acestea ultime au sarcina de a absorbi energia cinetică din corpul nostru pentru a-i evita acestuia coliziuni (sau coliziuni în mod atenuat) față de structurile interne ale mașinii. Suntem totuși diferiți, iar sistemele de siguranță pasivă trebuie să fie cât mai posibil “personalizate” corpului nostru!

De știut

Din 1° septembrie 2024 în Uniunea Europeană sistemele de reținere pentru copiii pasageri transportați într-un vehicul sunt disciplinate de noile normative de omologare ECE R129 și i-Size, care se bazează pe probe de siguranță mai tehnologice și complete.

Scaunele sunt clasificate acum pe baza înălțimii și nu a vârstei.

Spătarul este obligatoriu până la 125 cm înălțime, pentru o protecție mai bună în caz de coliziune laterală.

Pentru înălțimea cuprinsă între 125 cm și 150 cm este obligatoriu scaunul fără spătar, numit de obicei “rialzo” sau “alzatina” sau “booster”.

Când se ajunge la înălțimea de 150 cm, călătoriile în siguranță se desfășoară în mod așezat direct pe banchetă și legat. ÎNTOTDEAUNA, în orice situație de deplasare.

Siguranța pasagerului transportat

Nu toate mijloacele de transport pe două sau pe patru roți permit transportul în siguranță a unui copil.

Fete și băieți de aceeași vârstă cu tine pot fi transportați în vehicule pe patru roți în baza unor cerințe specifice care depind de tipul de autovehicul, de caracteristicile sale structurale, de tipul de dispozitive de siguranță în dotare și de folosirea destinată vehiculului (ex. Mașină privată sau pentru muncă). Nu poți fi transportat pe: trotinetă, motoretă, vehicule de muncă, mijloace agricole. În microbuzul de școală trebuie să își pună centurile de siguranță dacă mijlocul este predispus.

Amintește-ți!

Transportul școlar colectiv (microbuzul de școală, autobuzul) reduce numărul de mașini private în circulație, cu efecte pozitive asupra poluării ambientale și asupra siguranței rutiere.

Și dispozitivele pentru siguranța biciclistului?

Protecțiile pentru bicicliști nu sunt obligatorii însă este foarte recomandată folosirea căștii pentru protejare în caz de cădere și eventual a genuncherelor și/sau a cotierelor și a protecțiilor pentru încheieturile mâinilor. Pentru propria siguranță este importantă remarcarea în trafic prin elemente de înaltă vizibilitate aplicate îmbrăcăminții, în afară de luminile obligatorii pentru bicicletă, adică reflectorizante anterioare galbene și posterioare roșii, catadioptrii pe pedale și pe laturile roților.

A SE MIȘCA ÎN MOD INTELIGENT (pag. 17 din mini-book)

Activitatea fizică de a merge zilnic de acasă la școală și apoi acasă are repercursiuni pozitive asupra sănătății fizice, mărește autonomia, ajută concentrarea, permite observarea mediului înconjurător, învățând concepte importante pentru propria autotutelă și participând activ la mobilitatea sigură și sustenabilă a propriului teritoriu. La sfârșitul unei zile de școală, mersul pe jos permite creierului să se odihnească după multe ore în care se cere atenție asupra activității de tip cognitiv.

A merge la școală pe jos și cu bicicleta contribuie la un oraș mai puțin poluat și mai locuibil.

Pentru a reflecta

- Ce dificultăți ai pe drumul de acasă la școală? Ce ar putea să faciliteze acest parcurs zilnic?
- Ți se întâmplă să te miști în grup? Încearcă să descrii cum te simți în timpul plimbării/după plimbare față de timpul de dinaintea plimbării.
- Când călătorești ca pasager transportat într-o mașină, îți pui întotdeauna centura de siguranță atât când ești așezat pe scaunul din față sau pe bancheta din spate? Și pentru distanțe mici? Și atunci când ești dus de părintele unui prieten de al tău, de exemplu pentru a merge la școală sau la un antrenament?

ALEGERI CONȘTIENTE (pag. 19 din mini-book)

Costurile sociale care derivă din poluarea atmosferică și din accidente rutiere afectează colectivitatea. Cu suportul noilor tehnologii și disponibilitatea persoanelor pentru a schimba obiceiuri, începe să se răspândească un model de mobilitate “smart” sau inteligent, cu intenția de a face deplasările personale mai verzi, mai comode, mai convenabile. Întocmai, se răspândesc din ce în ce mai mult concepte ca “mobilitate dulce”, “mobilitate intermodală” și “mobilitate sustenabilă”. Dacă ar trebui să organizezi tu o călătorie pentru a vizita un loc la care ai visat mereu, ce mijloc de transport ai lua? Pe baza căror criterii l-ai alege?

Să ne gândim împreună!

Exercițiul nr. 15 - Tema de realitate: cât costă să te deplasezi?

Trebuie să pleci cu familia ta într-o călătorie; alege o destinație departe de casa voastră (mai mult de 500 km), apoi evaluează alegerea ta în funcție de diferiți factori.